

Rundballer på avveie – erfaringer fra opprydding i Mjøsa

31. oktober 2023

Stein Egil Granli, seniorrådgiver

Statsforvalteren i Innlandet

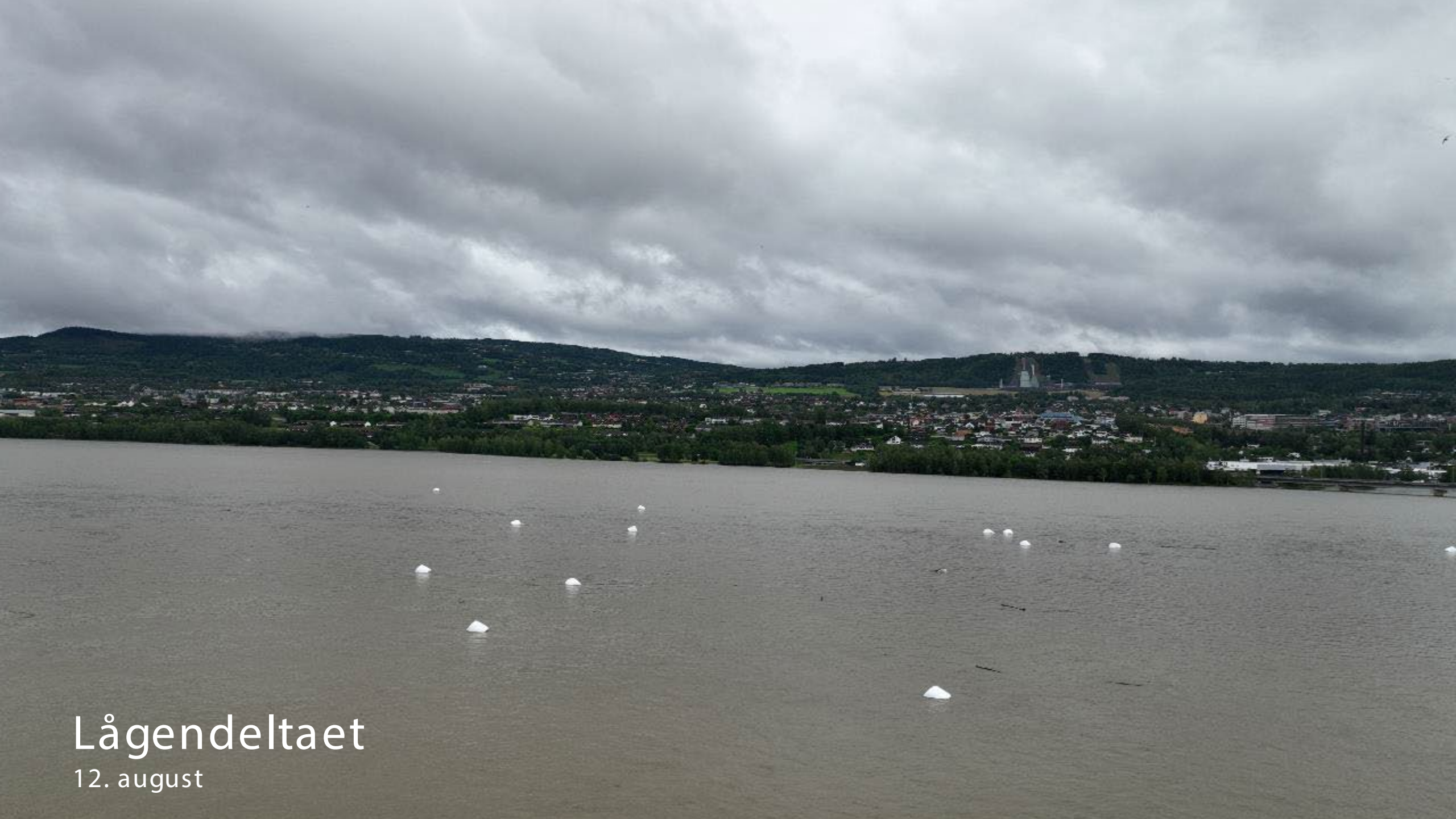
Uværet «Hans»...

Flere døgn med kraftig nedbør gjorde at vannstanden i Gudbrandsdalslågen var raskt stigende. Meldinger om rundballer i nedre del av Lågen kom allerede 11. august.

Store fulldyrka og flomutsatte arealer i nærområdet blir oversvømt – arealene brukes også til lagring av rundballer.

Statsforvalteren dokumenterte situasjonen med drone 12. august – konservativt anslag på ca. 200 synlige rundballer i nedre del av Lågen og øvre del av Mjøsa. Senere sett 400 rundballer flytende i samme område.

Opplysninger om at en gårdbruker hadde mista flere hundre rundballer. Mange lokale bønder blir berørt av flommen langs Gausa-vassdraget og Gudbrandsdalslågen. Også store tap av rundballer i Midt-Gudbrandsdalen.

Lågendeltaet

12. august

Mjøsa, 12. august

Hva vi gjorde

- Rask innkalling av relevante ressurspersoner fra flere fagenheter hos Statsforvalteren. (ledelse/forurensning/landbruk/vern)
- Vurderte situasjonen og påregnelige miljøkonsekvenser
- Kontakt mot lokalt brannvesen og IUA Oppland. Ber om IUAs vurdering av situasjonen
- Direkte kontakt med vakttelefonen hos Kystverket, vurderinger om akutt forurensning
- Løpende kontakt med Kystverket for avklaring om saken ligger innenfor Kystverkets myndighetsområde. Avklaringer om kostnadsdekning for oppryddingsinnsats

Ulike utfordringer

- Kommuner og IUA har ikke ledige ressurser, utfører andre akutte oppgaver, beredskapsarbeid mv
- Drivved og annet avfall i vannmiljøet
- Sterkt forurenset vann, de fleste kommunale renseanlegg og avløpsledninger går i overløp
- Rundballer i naturreservater
- Koordinering av innsats, håndtering av media, andre henvendelser mv.

Rigge innsats

- Hvem kan på kort varsel bidra med innsats på Mjøsa og som har relevant utstyr
- Hvor ta i land rundballer
- Hvordan håndtere rundballer som føres inn mot land
- Behov for transport og mellomlagring av rundballer
- Vurderinger om fôr kvalitet og evt avfallshåndtering
- Inngå avtaler og kontrakter med aktører for oppryddingsinnsats
- Avklare transport til godkjente avfallsmottak
- Inngå avtaler om avfallsbehandling

Suksessfaktorer

- Varsling og involvering av riktige instanser!
- Avgjørende med rask innsats – ta beslutninger!
- Raske og konkrete avklaringer underveis
- Etablere gode lag – koordinering og praktisk innsats

Andre erfaringer

- Tenke miljøkonsekvenser, også i akutfaser
- Innlandsutfordringer?
- Roller og ansvar:
 - Kommune
 - Lokalt brannvesen og IUA
 - Statsforvalteren
 - Kystverket

Foto: Stein Egil Granli

Fun facts – innsamlet plast

Antall rundballer som kom på land – 383 stk

22 980 meter

17 235 m²

3 heldekte fotballbaner

Takk for meg!

Stein Egil Granli

Seniorrådgiver, Enhet for vannforvaltning og forurensning

E-post: stein.granli@statsforvalteren.no

Tlf.: 61 26 60 77

Statsforvalteren i Innlandet

Facebook [Statsforvalteren i Innlandet](#)

Nettside www.statsforvalteren.no/in

